

DOINA VOINA¹, ROMÂNIA

Laurențiu Batin, *Destinul unui erou*, Baia Mare, Editura „Ethnologica”, colecția „Historia”, 2008, p. 155

Domnul Laurențiu Batin este un pasionat cercetător al istoriei Maramureșului, fiind cunoscut prin valoroasele lui lucrări științifice. Cartea „Destinul unui erou”, scrisă de domnul Laurențiu Batin, a apărut în anul 2018 la Editura „Ethnologica”, colecția „Historia”. Ea nu a fost suficient semnalată publicului, poate și din cauza modestiei autorului.

Titlul acestei lucrări are mai multe sensuri, cuvântul „erou” fiind polisemantic. Eroul este luptătorul care se distinge prin vitejie, ostaș care se sacrifică pentru un ideal, este un personaj al unei opere literare, un personaj remarcat prin calitățile sale, un personaj celebru.

Personajul acestei cărți întrunește sensurile acestui cuvânt. De aceea, e destul de dificil a încadra lucrarea într-un anumit gen literar: jurnal de front, roman epistolar, lucrare istorică. Prezenta carte înfățișează viața unui învățător român din Maramureș, care a participat la evenimentele Primului Război Mondial (1914-1918). Învățătorul Grigore Țiplea din Ieud, cel care a participat la luptele de pe front, trimite soției sale, Maria, mai multe scrisori. Cele 95 de scrisori descoperite de autorul acestei cărți (nu toate s-au păstrat) sunt așezate cronologic și prezintă evenimentele din spațiul Maramureșului, într-o perioadă frământată. În aceste epistole, găsim informații istorice, descrieri minuțioase ale locurilor, ale oamenilor, precum și tragismul scenelor de luptă pe front.

Personajul, fiind învățător, are știință de carte și, în același timp, a avut pregătirea militară a fiecărui cetățean al statului austro-ungar. Mulți români au fost mobilizați pe front și trimiși în cele mai grele sectoare ale câmpului de luptă.

Având datele necesare, Laurențiu Batin realizează o lucrare remarcabilă: cronologic - un jurnal de front, dar și un roman matrimonial. Aceste scrisori sunt mărturii valoroase prin informațiile oferite, care privesc la ce se întâmpla pe front, în Galiția, în Ungaria, în Italia, arătând condițiile vieții ostașilor, locurile și oamenii, dar și tragismul scenelor de luptă.

El notează cu exactitate greutățile combatanților români, îi ajută pe soldații răniți care sunt jertfele căzute pe câmpul de luptă pentru o cauză străină. Sentimentele luptătorilor sunt cele de prietenie, compasiune, dorul de casă și de familie.

Cartea, prin scrisorile trimise soției sale de autorul lor, creează o realitate dură, o lume în care soldații, deși aflați în apropierea morții și-au păstrat curajul și demnitatea. În afara informațiilor privind războiul de acum 106 ani, scrisorile lui Grigore Țiplea surprins societatea rurală a satelor românești, traiul oamenilor, munca, obiceiurile.

¹ Sighetu Marmăției.

Asemenea scrisori în versuri au circulat frecvent în acea perioadă (muzeul din Sighet deține multe asemenea scrisori). Scrisoarea nr.25, trimisă de pe front la 13 mai 1915, este deosebită. Se remarcă graiul oamenilor din această perioadă.

Dascălul Grigore Țiplea se exprimă corect, folosind cuvinte vechi din limba română, care azi sunt arhaisme, dovadă că în ciuda stăpânirii străine, românii nu și-au schimbat limba. E o dovadă a iubirii de neam și respectul față de limbă. Unii termeni folosiți aparțin latinei populare: „fărină”, „sărin”, „morb” și sunt prezenți și azi în limba română.

Cartea aceasta oferă cititorului pagini de duioșie, sentimente puternice între cei doi soți. O viață într-o carte, o viață a unui om puternic în ciuda încercărilor prin care a trecut. Trecut prin război, Grigore Țiplea este un erou. Se întoarce în 1930 la Petrova, iar în anii comunismului a fost arestat și închis la închisoarea din Sighet, unde s-a stins din viață în 1950. Am prezentat succint această carte care merită să fie citită, nu lăsată uitării. Acolo ne întoarcem în timp și ne vedem înaintașii, adevărate modele de viață.

Felicitări autorului, care scoate mereu la lumină trecutul zbuciumat al neamului, cu oameni puternici, adevărați eroi!

